

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ.В.ПОРИКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ»

галузь знань	<i>19 Архітектура та будівництво</i>
спеціальність	<i>193 Геодезія та землеустрій</i>
кваліфікація	<i>Фаховий молодший бакалавр з геодезії та землеустрою</i>
відділення	<i>«Землевпорядкування»</i>

2024-2025 навчальний рік

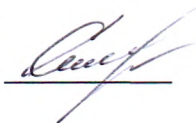
Робоча програма навчальної дисципліни «Грошова оцінка земель» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій кваліфікації фаховий молодший бакалавр з геодезії та землеустрою // Укладач О.Г.Каращук – Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім.В.Порика БНАУ», 2025. 17с.

Укладач: О.Г.Каращук – викладач землевпорядних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії».

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії 193 Геодезія та землеустрій

Протокол від 17.01..2025 № 7

Голова циклової комісії




Ольга ЛЯШЕНКО

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»

Протокол від 30.01..2025 № 3

Голова методичної ради



Тетяна БОНДАРЄВСЬКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ»	
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
7.1. Лекції.....	11
7.2 Практичні заняття.....	12
7.3. Самостійна робота	13
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	14
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ.....	16
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Грошова оцінка земель» для денної форми навчання виділено всього 60 академічних годин (2 кредита ECTS), у т.ч. аудиторних – 30 години (лекції – 12, практичні заняття – 18), самостійна робота студентів – 30 годин.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS – 2	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво	Вибіркова
Кількість розділів – 2	Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій	Рік підготовки: 4-й
Кількість тем – 6		Семестр
Загальна кількість годин – 60		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години самостійної роботи здобувача освіти – 2 години		Лекції 12 годин
	Практичні 18 годин	
	Самостійна робота 30 годин	
	Вид контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичне здійснення земельної реформи, впровадження приватної власності на земельні ділянки та платного характеру використання землі потребує створення економічного механізму регулювання земельних відносин, важливим елементом якого є оцінка землі.

Особливе значення в створенні економічних засад регулювання економічних відносин належить грошовій оцінці, яка в умовах перехідного до ринкової економіки періоду дає змогу провести першочергову приватизацію земельних ділянок, створивши об'єктивну основу для оподаткування земель. Грошова оцінка земель здійснюється з метою створення умов для економічного регулювання земельних відносин при передачі земель у власність, у спадщину, під заставу, при даруванні, купівлі-продажу земельної ділянки та права оренди, визначенні ставок земельного податку, ціноутворенні, обліку сукупної вартості основних засобів виробництва, визначенні розмірів внеску до статутних фондів с/г підприємств, об'єднань кооператорів.

Забезпечуючими дисциплінами Грошової оцінки земель є нормативні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки Земельне право та Земельний кадастр.

Мета: дати студентам необхідні теоретичні знання і практичні навички оцінки земель та нерухомості, так як ринок землі повинен функціонувати на засадах соціальної справедливості, забезпечення державних, суспільних і приватних інтересів, законності, ефективності, прозорості, відкритості, збалансованого розвитку населених пунктів, а також інших територій, охорони і раціонального використання землі та інших природних ресурсів.

Завдання: забезпечити належну оцінку земельних ділянок:

- запровадженням незалежної системи оцінки земельних ділянок та прав на них, у тому числі у комплексі з об'єктами нерухомості,
- створенням механізмів забезпечення прозорості ринку землі й вільного доступу до визначення ринкової вартості земельних ділянок та прав на них,
- наданням державної підтримки щодо підготовки та діяльності спеціалістів з експертної грошової оцінки земельних ділянок для обслуговування ринку землі.

Вивчати теоретичний матеріал рекомендується за послідовністю, що зазначена програмою. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- види грошової оцінки земель
- що є інформаційною базою для грошової оцінки земель
- мета проведення грошової оцінки земель
- фактори, що впливають на вартість земельної ділянки

вміти:

- провести грошову оцінку земель сільськогосподарського призначення
- провести грошову оцінку земель населених пунктів та не с/г призначення
- володіти навиками практичного виконання земельно-оціночних робіт.

Курс грошової оцінки розрахований на 60 год., з них самостійна робота 30 год

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Грошова оцінка земель» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів («Управління земельними ресурсами», «Геодезія», «Планування територій та населених пунктів» та ін.), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
ПРН 10	Уміння застосовувати математичні знання у процесі розв'язання загально математичних та професійних задач
ПРН 11	Вільне володіння комп'ютером на рівні користувача, використання землевпорядних та геодезичних програм
ПРН 15	Самостійно володіти теоретичними знаннями і практичними навичками в реалізації компетенції державних органів у галузі ведення державного земельного кадастру та реєстрації земель
ПРН 18	Виконувати роботи в складі групи фахівців з кадастрового зонування, кадастрових зйомок, бонітування ґрунтів, здійснення економічної та грошової оцінки земель, облік кількості та якості земель, тощо

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ»

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Грошова оцінка земель» для денної форми навчання виділено всього 60 академічних годин (2 кредита ECTS), у т.ч. аудиторних – 30 години (лекції – 12, практичні заняття – 18), самостійна робота студентів – 30 години.

РОЗДІЛ 1. ВСТУП. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НОРМАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Поняття грошової оцінки як науки, методи її вивчення (пізнання), зміст. Мета і завдання дисципліни.

Значення грошової оцінки в умовах ринкової економіки. Зміст і зв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 1.1 Загальні положення грошової оцінки земель та її інформаційна база

Види грошової оцінки.

Законодавчі та нормативні акти - основа для проведення грошової оцінки земель.

Облік кількості і якості земель, бонітування ґрунтів, економічна оцінка земель та матеріали внутрігосподарського землевпорядкування – інформаційна база для проведення грошової оцінки земель.

Тема 1.2 Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення

Грошова оцінка земель в Україні.

Грошова оцінка земель в областях та адміністративних районах.

Грошова оцінка земель в межах землекористування.

Грошова оцінка окремої земельної ділянки.

Практичне заняття 1. Визначення диференціального рентного доходу в Україні. Визначення показників грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення в Україні.

Практичне заняття 2. Визначення грошової оцінки земель в регіоні. Визначення грошової оцінки земель сільськогосподарських підприємств.

Практичне заняття 3. Визначення грошової оцінки окремої земельної ділянки.

Тема 1.3 Грошова оцінка земель населених пунктів

Аналіз правового середовища регулювання земельних відносин в містах. Містобудівний кадастр — автоматизована інформаційна система. Містобудівні аспекти регулювання ринку землі. Роль оцінки міських земель. Міські землі, як товар та об'єкт оцінки. Нормативна ціна і ринкова вартість земель. Економіко-планувальне зонування.

Практичне заняття 4. Визначення базової вартості земель населених пунктів. Визначення вартості земельної ділянки в межах населеного пункту.

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНА ТА ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ НЕ С/Г ПРИЗНАЧЕННЯ

Тема 2.1 Грошова оцінка земель несільськогосподарського призначення

Інформаційно-нормативна база грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення.

Об'єкти грошової оцінки земель.

Грошова оцінка земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони, енергетики та іншого призначення.

Грошова оцінка земель лісгосподарського призначення.

Грошова оцінка земель водного фонду.

Грошова оцінка земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Індексація грошової оцінки земель.

Практичне заняття 5. Розрахунок грошової оцінки земель промисловості.

Практичне заняття 6. Розрахунок грошової оцінки земель лісгосподарського призначення. Розрахунок грошової оцінки земель водного фонду.

Тема 2.2 Експертна грошова оцінка земель

Чинники формування ринкової вартості землі.

Загальні положення проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок.

Принципи експертної оцінки земельних ділянок.

Методичні підходи до експертної оцінки земельних ділянок.

Метод зіставлення цін продажу земельних ділянок.

Метод урахування витрат на спорудження об'єктів нерухомого майна на земельній ділянці.

Метод капіталізації доходу (земельної ренти).

Методи визначення ставки дисконту.

Узгодження й інтерпретація результатів застосування всіх доступних методів і підходів до оцінювання земельної власності.

Практичне заняття 7. Експертна оцінка земель методом зіставлення цін продажу.

Практичне заняття 8. Визначення ставки капіталізації. Визначення грошової оцінки земель методом урахування витрат на земельні поліпшення.

Тема 2.3 Оцінка нерухомості.

Інформаційна база для оцінки нерухомості. Нормативно-правова база експертної оцінки об'єктів нерухомості в Україні.

Визначення фізичного зносу будівель і споруд. Метод аналогів продажу (метод зіставлення цін продажу).

Основні засади методу.

Основні методи оцінки нерухомості.

Оцінка нерухомості методом витрат.

Практичне заняття 9. Корекція цін продажу порівнювальних об'єктів. Визначення загальної грошової оцінки поправки. Визначення загальної грошової оцінки. Визначення сумарної поправки у відсотках. Регресивний аналіз. Метод капіталізації.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Всього	У тому числі		
			лек	прак.	с.р
1	2	3	4	5	6
VIII семестр					
Розділ 1 Вступ. Загальні відомості щодо проведення нормативної грошової оцінки					
1.1	Загальні положення грошової оцінки земель та її інформаційна база	2	2	-	-
1.2	Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення	12	2	6	4
1.3	Грошова оцінка земель населених пунктів	12	2	2	8
	Разом за розділом 1	26	6	8	12
Розділ 2 Нормативна та експертна оцінка земель не с/г призначення					
2.1	Грошова оцінка земель несільськогосподарського призначення	12	2	4	6
2.2	Загальні положення проведення експертної грошової оцінки	14	2	4	8
2.3	Інформаційна база для оцінки нерухомості. Нормативно-правова база експертної оцінки об'єктів нерухомості в Україні.	8	2	2	4
	Разом за розділом 2	34	6	10	18
	Всього VIII семестр	60	12	18	30

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. ЛЕКЦІЇ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1 Вступ. Загальні відомості щодо проведення нормативної грошової оцінки</i>		
1.1	Загальні положення грошової оцінки земель та її інформаційна база 1.Види грошової оцінки. 2.Законодавчі та нормативні акти - основа для проведення грошової оцінки земель. 3.Облік кількості і якості земель, бонітування ґрунтів, економічна оцінка земель та матеріали внутрігосподарського землевпорядкування – інформаційна база для проведення грошової оцінки земель.	2
1.2	Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення 1.Грошова оцінка земель в Україні. 2.Грошова оцінка земель в ОТГ. 3.Грошова оцінка земель в межах землекористування. 4.Грошова оцінка окремої земельної ділянки.	2
1.3	Грошова оцінка земель населених пунктів 1.Аналіз правового середовища регулювання земельних відносин в містах. 2.Містобудівний кадастр — автоматизована інформаційна система. 3.Роль оцінки міських земель.	2
<i>Разом за розділом 1</i>		6
<i>Розділ 2 Нормативна та експертна оцінка земель не с/г призначення</i>		
2.1	Грошова оцінка земель несільськогосподарського призначення 1.Інформаційно-нормативна база грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення. 2.Об'єкти грошової оцінки земель. 3.Грошова оцінка земель різного цільового призначення. 4.Індексація грошової оцінки земель.	2
2.2	Загальні положення проведення експертної грошової оцінки 1.Загальні положення проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок. 2.Принципи експертної оцінки земельних ділянок. 3.Методичні підходи до експертної оцінки земельних ділянок.	2
2.3	Інформаційна база для оцінки нерухомості. Нормативно-правова база експертної оцінки об'єктів нерухомості в Україні. 1.Інформаційна база для оцінки нерухомості. Нормативно-правова база експертної оцінки об'єктів нерухомості в Україні. 2.Основні методи оцінки нерухомості.	2
<i>Разом за розділом 2</i>		6
ВСЬОГО ГОДИН		12

7.2 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1 Вступ. Загальні відомості щодо проведення нормативної грошової оцінки</i>		
1.1	Визначення диференціального рентного доходу в Україні. Визначення показників грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення в Україні»	2
1.2	Визначення грошової оцінки земель в регіоні. Визначення грошової оцінки земель сільськогосподарських підприємств.	2
1.3	Визначення грошової оцінки окремої земельної ділянки.	2
1.4	Визначення базової вартості земель населених пунктів. Визначення вартості земельної ділянки в межах населеного пункту.	2
<i>Разом за розділом 1</i>		8
<i>Розділ 2 Нормативна та експертна оцінка земель не с/г призначення</i>		
2.1	Розрахунок грошової оцінки земель промисловості.	2
2.2	Розрахунок грошової оцінки земель лісогосподарського призначення. Розрахунок грошової оцінки земель водного фонду.	2
2.3	Експертна оцінка земель методом зіставлення цін продажу	2
2.4	Визначення ставки капіталізації. Визначення грошової оцінки земель методом урахування витрат на земельні поліпшення.	2
2.5	Корекція цін продажу порівнювальних об'єктів. Визначення загальної грошової оцінки поправки. Визначення загальної грошової оцінки. Визначення сумарної поправки у відсотках. Регресивний аналіз. Метод капіталізації.	2
<i>Разом за розділом 2</i>		10
ВСЬОГО ГОДИН		18

7.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1 Вступ. Загальні відомості щодо проведення нормативної грошової оцінки</i>		
1.1	Грошова оцінка земель в областях та адміністративних районах	4
1.2	Містобудівний кадастр — автоматизована інформаційна система.	4
1.3	Роль оцінки міських земель. Міські землі, як товар та об'єкт оцінки.	2
1.4	Економіко- планувальне зонування.	2
	<i>Разом за розділом 1</i>	<i>12</i>
<i>Розділ 2 Нормативна та експертна оцінка земель не с/г призначення</i>		
2.1	Інформаційно-нормативна база грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення.	4
2.2	Грошова оцінка земель лісогосподарського призначення .	2
2.3	Індексація грошової оцінки земель.	2
2.4	Принципи експертної грошової оцінки	2
2.5	Метод зіставлення цін продажу земельних ділянок	2
2.6	Метод капіталізації доходу (земельної ренти)	2
2.7	Основні засади та методи оцінки нерухомості.	4
	<i>Разом за розділом 2</i>	<i>18</i>
	ВСЬОГО ГОДИН	30

8.МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні і наочні використовуються під час лекцій та інструктажів, практичні при проведенні практичних занять.

Під час проведення лекцій та практичних використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Під час проведення практичних занять застосовуються наочні спостереження та словесні бесіди: вступні, поточні, репродуктивні, евристичні, підсумкові; студентами виконуються вправи: тренувальні, творчі, усні, практичні, технічні.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Методичне забезпечення дисципліни складається з інтерактивного комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни; конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях; методичних вказівок до практичних занять на паперовому та електронному носіях; друкованого роздаткового матеріалу; матеріалів для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (слайди, відео записів) та зразки графічних робіт і методичні вказівки з їх виконання.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт і складання заліків та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

9.ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час проведення практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: поточні контрольні тести; екзамен.

Методи контролю включають поточне тестування, самостійні роботи. Здійснюється поточний контроль виконання та оцінювання самостійних робіт.

10.ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (виконання графічних робіт на практичних заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини;

- індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій.

Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав оцінку, допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

Підсумковим контролем є екзамен, він здійснюється відповідно до вимог.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за дванадцяти бальною шкалою.

Критерії оцінювання виконання практичних робіт

Оцінка	Критерії
«5»	Студент повністю виконує і розкриває зміст поставлених завдань: <ul style="list-style-type: none"> - дає правильну відповідь, правильно застосовує одержані знання з спеціальних і суміжних предметів при виконанні практичних завдань; - дотримується послідовності при проведенні розрахункових операцій в записах до реєстрів аналітичного і синтетичного обліку тощо; - не допускає помилок, роботу виконує охайно.
«4»	Студент розкриває основний зміст завдання, але його рішення недостатньо систематизоване: <ul style="list-style-type: none"> - дотримується послідовності у виконанні практичних завдань, роботу виконує охайно, у відповідності з нормативними вимогами; - можливі у відповідях 1 - 2 неточності в термінології, висновках, помилки в арифметичних розрахунках, які не змінюють суті одержаних результатів.
«3»	Студент в цілому виконує завдання але допускає помилки в розрахунках, не повне і не досить послідовне обґрунтування матеріалу: практичні навички сформовані не достатньо, висновки і узагальнення аргументовані слабо, в них допускаються помилки;
«2»	Студент не розкриває основного змісту завдання: допускає грубі помилки в текстовому матеріалі, обчисленнях і кінцевих висновках.

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Нормативно-технічна документація;
3. Зразки оформлення земельпорядної документації;
4. Кадастрові плани.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Грошова оцінка земель: офіційний сайт Держгеокадастру. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://land.gov.ua/pro-normatyvnu-hroshovu-otsinku-zemelnykh-dilianok/>;
2. «Про оцінку земель» Закон України від 31.12.2023р № 1378-□VI - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>;
3. «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» Закон України від 22.05.2023р №2658-II - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>;
4. «Про землеустрій» Закон України від 31.12.2023р №858-IV- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>;
5. «Про основи містобудування» Закон України від 31.03.2024р №2780-XII - [Електронний ресурс] .– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text>;
6. «Про Державний земельний кадастр» Закон України від 28.05.2024р №3613-VI-[Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>;
7. «Про охорону праці» Закон України від 01.10.2023 № 2694-XII - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>;
8. Земельний кодекс України від 28.05.2024.№2768-III - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>;
9. Наказ Держгеокадастру «Про Порядок проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок» від 18.06.2004 №2- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-03#Text>;
10. Нормативна грошова оцінка земель в Україні : навчальний посібник / Паньків Зіновій, Ямелинець Тарас. – Львів ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 347 с.
11. Постанова Кабінету Міністрів України « Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок від 01.02.2024р №1278 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF>;
12. Постанова Кабінету Міністрів України « Про затвердження національного стандарту №1 « Загальні засади оцінка майна і майнових прав» 11.08.2022р №1440 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF>;
13. Паламарчук.М.М. Методологічні підходи до оцінки земельних ділянок. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України, 2018,12(4), 23-29.
14. Ступень.М.Г. Оцінка земель: підручник. Київ: «Агроосвіта», 2014, 80 с
15. Ступень.М.Г., Р.Й. Гулько., О.Я. Микула., Н.Р. Шпік. Кадастр населених пунктів: підручник. Львів: «Новий Світ- 2000», 2004, 98 с
16. Ступень.М.Г. Реєстрація земельних ділянок: підручник Київ «Агроосвіта», 2014 , 188 с
17. Ступень.М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000» 2003, 134 с

18.Співак І.В. Правові аспекти здійснення нормативної грошової оцінки в Україні/І.В. Співак:[наук. керівник М.В. Шульга]; Нац.юрид. ун-т ім. Я. Мудрого – Харків, 2016.

19.Цивільний кодекс України- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 14.06.2024)

20.Цимбал О.І.,Савич О.О. Оцінка вартості земельних ділянок / О.І. Цимбал, О.О. Савич // Науковий вісник ЛНАУ. Серія «Економічні науки». – Луганськ: «Еталон-2». - №39. – 2012. 58 с

21.Шушков В.Н. Сутність та принципи земельної ренти / В.Н. Шушков// Агросвіт. – 2010. – Вип.12.- 46-48 с